

Наслов

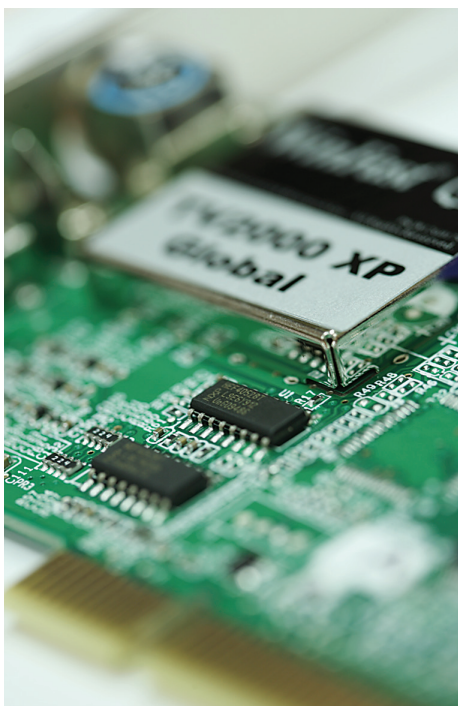
Мирјана Јелић, помоћник директора

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Нови Закон о заштити полупроводничких производа

Дана 3. јула 2013. ступио је на снагу Закон о заштити полупроводничких производа ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013). Топографије полупроводничких производа се највише примењују у области информационих технологија које су од стране државе препознате као стратешки сегмент за развој друштва и економије. Број привредних субјеката који се баве информационо-комуникационим технологијама се сваке године константно повећава, а комерцијализација заштићених топографија полупроводничких производа им пружа могућност да врате средства уложена у развој нових топографија полупроводничких производа.

Ова област је раније била регулисана Законом о заштити топографија интегрисаних кола. Нов Закон донет је са циљем јачања правне заштите топографије полупроводника, као и из потребе усклађивања са међународним и европским стандардима у овој области. То је значајано за стимулисање конкурентности домаћих привредних субјеката у области информационих технологија у случају када се ни патентом ни ауторским правом не може на адекватан начин остварити заштита полупроводничког производа.

Законом о заштити полупроводничких производа се уместо интегрисаног кола штити полупроводнички производ, те се у потпуности обезбеђује заштита топографија полупроводника. Поред наведеног, заштита која се прописује новим Законом је шира, јер се односи на сва електрична кола укључујући и она направљена од дискретних компонената.

Као и код других закона из области индустријске својине, уведено је право жалбе против одлуке Завода за интелектуалну својину које се односе на топографије полупроводника, уређено је дејство уписа уговора о залози у регистре које води Завод, прописане су казнене одредбе за привредни преступ и прекршај и употпуњена је грађанско-правна заштита.

На наведени начин су створени предуслови за све привредне субјекте који се баве производњом штампаних кола, моделовањем електричних кола, као и дизајном и израдом готових штампаних плоча да што боље заштите овај вид права индустријске својине, при чему нов Закон омогућава подједнаку заштиту топографија, како домаћим лицима која би са будућим развојем ове врсте технологије били подносиоци пријава за заштиту топографија, тако и страним лицима заинтересованим за домаће тржиште. ■

Ивана Крџић, самостални саветник

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Сертификат о додатној заштити

Одредбе Закона о патентима које се односе на сертификат о додатној заштити почеле су да се примењују од 1. јула 2013. године. Намена сертификата је да носиоцу основног патента компензује губитак ефективне заштите који се јавља као последица времена које протекне у поступку добијања дозволе за стављање у промет лека за људе или животиње и средства за заштиту биља. Сертификат може да траје максимално 5 година.

Сертификат почиње да важи престанком важења основног патента, али не продужава важење самог патента. Сертификатом се пружа заштита у оквиру признаог патента само за производ обухваћен дозволом за стављање у промет и за сваку примену тог производа као лека за људе или животиње или средства за заштиту биља за које је издата дозвола пре истека трајања сертификата. Под производом се подразумева активни састојак или мешавина

активних састојака лека, или активна супстанца или мешавина активних супстанци средства за заштиту биља.

Уредбом Европског парламента и Европског савета о стварању додатне заштите за медицинске производе, која је ступила на снагу 2. јануара 1993. године, у Европској економској заједници је уведен сертификат за медицинске производе. Поменута уредба је касније укинута ступањем на снагу нове уредбе бр. 469/2009, којом су консолидовани и усвојени одређени амандмани, али без значајнијих суштинских измена. Неколико година након увођења сертификата за медицинске производе јавила се потреба за увођењем сертификата и за средства за заштиту биља што је и уређено доношењем уредбе бр. 1610/96.

Законом о патентима је извршена хармонизација са наведеним позитивним прописима ЕУ, као и са одредбама споразума Европске асоцијације за слободну трговину (EFTA), којима се Република Србија обавезала да ће одредбе које се односе на

сертификат о додатној заштити примењивати што је пре могуће, а најкасније од 1. јула 2013. године.

Захтев за признање сертификата о додатној заштити подноси се Заводу за интелектуалну својину попуњавањем обрасца СДЗ-1 према упутству за подношење захтева. Образац и упутство, као и више информација о Сертификату о додатној заштити, могу се наћи на сајту Завода, на адреси www.zis.gov.rs. ■

Игор Станковић, научни сарадник
Институт за физику, Универзитет у Београду

Трансфер технологије из Института за физику у Београду

Институт за физику предводи научни сектор Србије по квалитету истраживача, по квалитету научне продукције, по обиму научне продукције, као и по конкуритивној научној инфраструктури. Од свих објављених радова у Институту, 63% су у категорији врхунских међународних часописа. Са двадесетак активних FP7 пројеката и интензивном научном сарадњом са међународним научним центрима као што је CERN, Институт предводи учешће Србије у међународним колаборацијама и пројектима, посебно оним у оквиру европског истраживачког простора.

Велики део научних истраживања на Институту за физику се одвијају на пољу модерне науке, где технолошке примене нису одмах видљиве. Пракса је показала да управо оваква истраживања, започета из "радозналости", често доводе до великог напретка технологије односно користи за шире друштво. Да би се резултати истраживања превели у развој технологије, потребно је проћи кроз процес трансфера технологије. Први и најважнији корак за истраживача-проналазача је претрага постојеће и заштита нове интелектуалне својине.

Иако према закону Институт за физику задржава сва права интелектуалне својине (ИС) генерисана под његовим окриљем, Институт стимулише

истраживаче делећи остварен приход на основу интерних правила. Комерцијална примена ИС на тржишту има позитиван утицај на репутацију истраживача и његове истраживачке групе. Неки од позитивних ефеката успешног трансфера

технологије су успостављање нових сарадњи и отварање додатних могућности финансирања. Интелектуална добра (нпр. знање, искуство, услуге) која не могу да буду заштићена нуде се предузећима у виду услуга.

Аспект пружања услуга може бити посебно интересантан за мала и средња предузећа (МСП). МСП су покретачи развоја и доприносе увођењу нових технологија и услуга широм света. МСП су по традицији веома активна у преузимању иновација захваљујући њиховој флексибилности. Интеграција привреде Србије у европско и глобално тржиште доноси нове могућности МСП у пласману производа. Али економска интеграција излаже МСП тежем конкурентском окружењу. Високо технолошки резултати и искуства из истраживања Института за физику се могу претворити у додатну вредност производа српских предузећа неопходну за успех у новом привредном окружењу. Институт за физику и његов Иновациони центар виде себе као пружаоце услуга МСП кроз трансфер технологије у домену нових материјала, мерних технологија и оптимизације процеса - као и кроз пружање специјализованих услуга мерења, сертификације, процене ризика, моделовања сложених система, тренинг и саветовање за приступ европским фондовима за технолошки развој и унапређење. ■

Биљана Цветић, директор сектора за људске ресурсе и право
Металац, Горњи Милановац

Металац у обрачуну са плагијаторима

Оног тренутка када је на тржишту открио прве плагијате сопствених линија производа, Металац је одлучио не само да заштити своју интелектуалну својину, већ и да овлада свим аспектима процеса који су у овом контексту од значаја за будућност. Напросто, сваки плагијат може проузроковати вишеструко опасне последице на темељно и скупо улагање у развој и позиционирање бренда. Осим нелојалне крађе дела тржишта, посебно је ризично урушавање представе о бренду, јер плагијари производи, по правилу ниског квалитета, дугорочно урушавају поверење у бренд.

То потврђује и велики број позива компанији, одмах након обнародовања ове појаве, најочљивије на копирању пар најпродаванијих декора Металац посуђа. Потрошачи су одједном за све имали сумњу и питали се како да буду сигурни. Иако је за нас разлика, и то велика, била одмах уочљива, просечно потрошачко око не може на први поглед да да прецизну процену.

Објашњавање је скуп посао. Металац Посуђе је у последњих десетак година уложило више од милион и по евра у позиционирање свог бренда, посебно настојећи да едукује тржиште о значају квалитета и здравствене исправости производа.

Сарадња са Заводом за интелектуалну својину била је логичан след корака. Почетно очекивање да оперативно разрешимо настали проблем претворило се у квалитетно партнерство у коме је, осим решавања проблема, највећа добит у томе што су нам стручњаци Завода помогли да схватимо значај заштите оваквих права и слојевитост проблематике којој су производ или услуга само крајњи исход.

На бази Дијагностике интелектуалне својине у Металац Посуђу и Металац Бојлеру, Металац је заштитио свој жиг и једно од многобројних оригиналних дизајнерских решења на својим линијама посуђа. У току самог поступка

metalac
AD

дијагностике и израде одговарајуће документације, запослени у Металцу су практично добили и својеврсну едукацију како да остваре сарадњу са надлежним инспекцијским органима, који раде на спречавању увоза робе којом се повређују заштићена права, као и са цариским органима који такву робу, нађену на тржишту, плене.

Све заједно донело нам је изузетну корист, јер ће проблем са плагијаторима на нашем тржишту, као и другим тржиштима, по свему судећи, бити реалност са којом се систематски морамо носити. Сарадња са институцијама за спровођење права интелектуалне својине је у том послу кључна. И у овом тренутку се боримо са повредом наших заштићених права, јер су се у Србији појавиле значајне количине робе са дизајном који смо заштитили, увезене из Кине. Међутим, сада имамо мање недоумица, више знања и више алата који ће нам помоћи у ефикаснијем решавању оваквих проблема. ■

Даниела Златић Шутић, руководилац ЕИЦ
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Конференција о креирању тржишта на бази истраживачких резултата

У Минхену је у организацији Европског завода за патенте (ЕПО), Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД) и Техничког универзитета из Минхена (ТУМ) од 5-6. маја 2013. одржана конференција са циљем сагледавања могућности креирања тржишта за резултате истраживања насталих на универзитетима и у научно-истраживачким организацијама. Конференција је окупила око 300 високих представника из државних институција, универзитета и индустрије из бројних земаља. Фокус конференције је био на стварању бољих механизма за експлоатацију научних достигнућа кроз стратешко управљање интелектуалном својином на универзитетима и јачање сарадње универзитета и привреде. Конференцији су поред представника Завода за интелектуалну својину из Србије учествовали председници Националног савета за науку и технолошки развој проф. др Вера Дондур и Националног савета за високо образовање, проф. др. Срђан Станковић.

Рајмунд Луц, потпредседник ЕПО, истакао је да ефикасно управљање интелектуалном својином мора бити један од важних ослонаца стратегије сваког универзитета. Иако су се чула бројна питања учесника о сврсисходности патентирања на универзитетима због трошкова спровођења патентне заштите који превазилазе евентуално остварене приходе,

закључак је да је заштита интелектуалне својине један од основних предуслова за успешан трансфер знања за добробит друштва, а самим тим и економију. Само подношење патентних пријава није довољно већ је потребно да се у раној фази истраживања успостави сарадња са потенцијалним партнерима у индустрији. Друштвено оправдани разлози за сарадњу приватно-јавног сектора су и један од изазова за програм финансирања истраживања у ЕУ, Хоризонт 2020.

Канцеларије за трансфер технологија које су актуелне у Европи последњих 15 година имају различите показатеље успешности, што пре свега зависи од универзитета при коме су основани, њиховог истраживачког потенцијала, као и стратегије интелектуалне својине коју су усвојили. У Немачкој је пример ТУМ-а један од успешних модела трансфера знања а представљена су и

искуства о сарадњи са универзитетима и компанијама као што су Philips, Qualcomm, L'Oreal, Bayer.

Како је дефинисање одговарајуће стратегије интелектуалне својине на самим државама чланицама Евроске патентне организације, то ЕПО Академија кроз своје образовне садржаје и материјале има мандат одржавања и унапређења културе интелектуалне својине у Европи. У сврху унапређења културе интелектуалне својине у Европи, ЕПО је развио „Приручник за наставу о патентима“ који је преведен на српски језик у оквиру претходног ИПА пројекта, као и „Приручник за креирање наставе о интелектуалној својини“. Ови приручници су намењени за коришћење од стране професора који желе да у жељеном броју часова у наставу уведу и предмет интелектуалне својине.

Никола Радовановић, саветник

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Нови трендови на тржиштима патената

Поред употребне вредности, важан опредељујући фактор вредности патената је и његова продајна моћ, која у великој мери зависи од развијености тржишта патената. У земљама попут Србије ова тржишта карактерише недовољна ликвидност. Међутим, у високо развијеним земљама је развој ликвидности довео до појаве бројних формација које користе лукративност пословања на тржиштима патената. У овом чланку ћемо се осврнути на неке од њих.

Патентни брокери су посредници који нуде помоћ власницима патената у продаји или лиценцирању својих патената за одређени проценат или накнаду. Искусни брокери добро познају обе стране тржишта те њихов ангажман смањује време тражења партнера. Неку врсту сличног посредовања, али овај пут између универзитета и привреде, врше канцеларије за трансфер технологије, о којима је већ било речи у претходним издањима билтена ЕИЦ.

У циљу посредовања развиле су се и интерактивне формације, попут *online* патентних берзи, на којима продајци дају детаљне информације о патентима које продају, док купци могу пронаћи жељене патенте путем укуцавања кључних речи и класа патената, при чему обе стране чувају своју анонимност.

Анонимности нема код *патентних пулова*, који представљају удружења више фирми са намером заједничког лиценцирања скупа патената трећој страни. Ове формације су доживеле експанзију још пре пар деценија, када су, на пример, произвођачи одређених компонената или уређаја у вези са DVD или Bluetooth технологијом морали да откупе права на производњу таквих компонената или уређаја управо од патентних пулова који су одредили стандарде за ове технологије.

На развијеним тржиштима се већ одомаћио термин „патентни трол“, којим се називају ентитети који не производе или употребљавају патентирани проналазак, али располажу одређеним бројем патената који им служе за покретање тужби против лица која повређују те патенте, а искључиво у циљу профитирања на споровима. Патентни тролови отежавају иновативне напоре, притом

не доприносећи повећању вредности тржишта. Колико ови ентитети штете привреди показује и недавно обраћање председника САД-а Барака Обаме у америчком конгресу посвећено патентним троловима које је Обама назвао изнуђивачима новца.

Слично овим ентитетима функционишу и тзв. „агрегатори“. Ови ентитети заступају бројне компаније (IBM, HTC, Microsoft, Samsung и др.) за чији рачун купују оне патенте на тржишту за које сматрају да представљају претњу пословању њихових клијената, које потом лиценцирају тим истим клијентима. Неки агрегатори активно покрећу тужбе, понашајући се често попут патентних тролова. Међутим, ови ентитети се разликују од патентних тролова по томе што улажу средства у развој иновација и склапају партнерства са научним и академским организацијама, често дуго одржавајући фокус на овим активностима.

У погледу ових патентних формација у Србији тренутно влада затишје. Међутим, развој иновативног потенцијала привреде каквом Србија тежи пружа плодно подручје за ширење оваквих појава и у наше окружење.

Наташа Миловановић, самостални саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

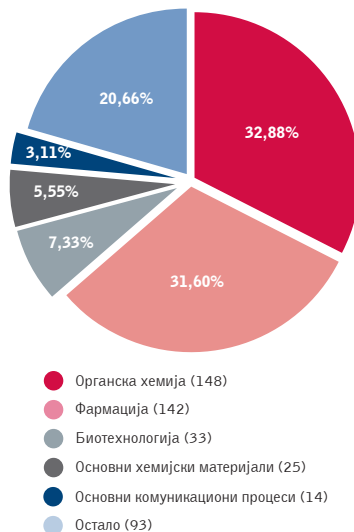
Статистика регистрованих патената у Републици Србији у 2012. години по областима технике

У току 2012. године у Заводу за интелектуалну својину Републике Србије регистровано је укупно 536 патената.

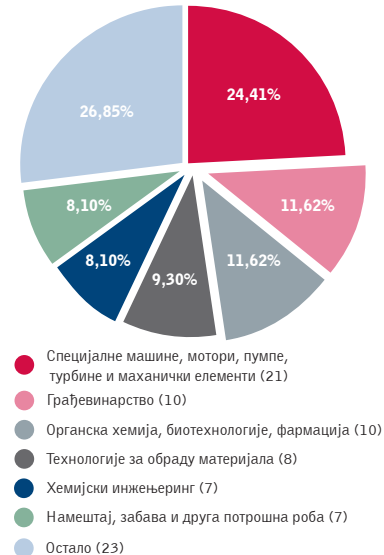
Од тог броја 450 регистрованих патената признато је на основу ранијих пријава поднетих кроз системе ЕР и РСТ, док је 86 патената регистровано на основу пријава поднетих директно Заводу.

Патенти страних носилаца најчешће се односе на области органске хемије и фармације. Када су у питању патенти поднети директно Заводу, највећи број припада области машинства и грађевинарства.

Патенти регистровани кроз ЕР и РСТ руту (450)

Регистровани патенти поднети директно Заводу (86)

Новости

Никола Радовановић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Наставак сарадње Завода за интелектуалну својину и Универзитета у Београду

Завод за интелектуалну својину Републике Србије и Универзитет у Београду су у јуну потписали уговор на основу којег ће се наставити подршка Завода активностима Центра за трансфер технологије у оквиру промовисања и комерцијализације права интелектуалне својине. Сарадња ће обухватити и подршку у примени интелектуалне својине у активностима Универзитета које су усмерене на подстицање трансфера знања између Универзитета у Београду и привредних друштава, подизање нивоа свести о значају патената и других права интелектуалне својине у процесу трансфера технологије, као и напоре увођења наставе о интелектуалној својини на Универзитету.

Први састанак Европске патентне организације у Београду

У мају је у хотелу Метропол у Београду одржан први састанак Европске патентне организације (ЕПО) у Србији - годишњи састанак Уједињеног европског патентног регистра (Federated European Patent Register Service Event). Састанку је присуствовао 51 учесник из 23 земље чланице организације ЕПО. Отварајући састанак, директорка Завода, Бранка Тотић је истакла да наша земља, од момента када је постала чланица Европске патентне организације, 1. октобра 2010. године, свим расположивим средствима настоји да учествује у пројектима ЕПО, нарочито у онима који су усмерени на повећање доступности патентних информација.

Дипломатска конференција за унапређење приступа ауторским делима за особе са инвалидитетом

У Маракешу је у другој половини јуна одржана дипломатска конференција са циљем усвајања међународног уговора о лакшем приступу делима ауторских права за особе са умањеном способношћу вида и особе са умањеном способношћу коришћења штампаних дела. На конференцији је, поред званичника из бројних земаља, говорила и Бранка Тотић, шеф делегације Републике Србије и директорка Завода за интелектуалну својину. Директорка Завода је истакла да Србија има стратегију за побољшање позиције особа са инвалидитетима, чији је један од главних циљева да се обезбеди сигуран и лакши приступ информацијама, комуникацијама и услугама за ове особе, како би се створиле једнаке могућности за све грађане наше земље.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;
Телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs • Директор: Бранка Тотић
• Уредник: Никола Радовановић • Техничка обрада: Драгана Томић Стоиљковић
• Контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије